

**A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló
GAZDASÁGI SZAKLAP**

Előfizetési ár a Magyar Dohány Ujságra:

Egész évre	4 frt.	Negyed évre	1 frt.
Fél évre	2	Megrendelés a kiadóhivatalban vagy	utalványnyal minden postahivatalnál
			eszközölhető.

A Magyar Dohány Ujság

szervezettsége és kiadóhivatala:
Budapest, Árpád utca 7. szám.

Tartalom:

Dohánymag-mivelés. — A dohány-kiállításról. — Talaj és trágya. — A dohány-javítása. Irta Kazay Rezső Budapesti m. kir. dohánygyártási tiszt. — Vegyes. — Hirdetés.

TÁRCSA: Dohánylevelek.

Előfizetési felhívás.

A „Magyar Dohány Ujság” a mai számmal fenállásának második évnegyedébe lépett. Ezen rövid idő alatt oly eredményeket vitt ki, a milyennel nálunk kevés gazdasági lap dicsékedhetik. Mielőtt lapunkat megindítottuk, sok jó barátunk így szólott hozzánk: „Korai még nálunk ez az eszme, és nincs remény arra, hogy itt egy kizárólagos dohánylap fenállhatna és különben is a magyar gazda nem nagyon szereti a szaklapot olvasni.” Mi biztunk népünk józan felfogásában, és biztos tudatában annak, hogy a mindig terjedő dohánytermelés terén szerény tehetségünk szerint oktatta, tanítva országos érdeknek tesszünk eleget, valamint annak tudatában, hogy a helyes ujtás és haladás elől a magyar ember nem húzódik vissza: nem csüggedtünk el az épen nem biztató szavaktól és most már elmondhatjuk, hogy bizalmunkban nem csalódtunk, érdemesített a gazda-közönség bennünket arra, hogy fáradsalminkat pártfogásával jutalmazza.

Programmunk a régi: Lapunk ezután is a dohánytermelés minden ágáról idő-és szakcszerű cikkekkel és rajzokkal is fog hozni, az újításokat a közönséggel megismerteti.

A „Magyar Dohány Ujság” ezután is fejtegetéseket fog közzétenni: dohánytermelésünk hiányairól, a dohány-talaj megválasztásáról, a dohány-talaj előkészítéséről, a melegágyak, a magvetés, az ágyak gondozása, a rászák kiültetése, a dohánykapálás és töltögetés, a dohány-tető elhárítás vagy fejezés, koszosas, bugázásról; beteg növényekkel való elbánásról, szedésről, fűzésről, okszár szárításáról, csomagolás, csomózás és sémításról, a csomózott dohánylevelek elrakása és göngyölésről, egy szóval mindenről, ami a dohánytermeléshez tartozik.

A „Magyar Dohány Ujság” olvasó közönségét a jövőben is a dohány feldolgozásánál alkalmazni szokott eszközök, készülékek, felszerelések és épületek szerkezetével is meg fogja ismertetni és azokról sikerült rajzokat fog közlé tenni.

Kérjük továbbra is a nagyérdemű közönség szellemi és anyagi pártfogását.

Budapest, 1884 május hóban.

Daróczi Vilmos

A „Magyar Dohány Ujság” szerkesztője

„Corvina” könyvnyomda

és

„Magyar Dohány Ujság”

kiadótulajdonosa

Budapest, Árpád-utca 7. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Előfizetések a kiadóhivatalban és minden postahivatalnál elfogadhatók.

A „Magyar Dohány Ujság”

kiadóhivatala,

Budapest, Árpád-utca 7. sz.

Dohánymag-mivelés.

Mint hogy a dohánytermesztés legfőbb tényezője a mag s arra kell nagy figyelmet fordítani, hogy az el ne korosodjék, el ne fajozzon, hanem inkább mentül eredetibb és nemesebb legyen, most találjuk annak idejét legalkalmasabbnak arról szólni, miként kell azzal most már a kiültetésnél vagy esetleg a kiültetés után elbánni.

Olvasóinkat annak idejében figyelemztettük, hogy a magnak szánt palántakra igen czélszerű, ha azok a melegágy ritkítása alkalmával más helyre lesznek ültetve; az ily rászáknak ugyanis az a tulajdonsága, hogy a többszöri átültetés által a faj minden tekintetben javul és nemesedik, ha azok ilyenekből származnak: ilyenek hiányában, a már beültetett földnek legjobb és hantosabb részéből szemeljünk ki földdarabonként egy egy sort magtermelésre.

Kiváló figyelmet fordítsunk arra, hogy a kiválogatott sorok földje egyszerűs mind porhanyó, a rászsa pedig a legszebb és legerősebb legyen: gondunk legyen arra is, hogy azon sorok ne éppen a föld szélein legyenek, mert ezáltal a szélnek nagyon ki volnának téve, hanem inkább a közepe táján, de mindig a dongásabb részén.

Ha ezekből a sorokból a palánta nem hiányzik, illetőleg, ha azok mindegyike megfogamzott, szükséges ezekből minden harmadik szálat, vagy lehetőleg azoknak satnyább részét kivágni, szóval rendszeresen megritkítani, úgy, hogy a magra szánt palánta bőséges tért nyerjen a tökéletes fejlődésre.

Most jó előre kiváló gondot fordítsunk a magra szánt palántákra, még pedig kapáljuk és gyomláljuk gyakrabban azokat, mint a többi kiültetett palántákat, tartssuk azokat szemmel, a netán a gyökér megáradó rovarától vagy féregtől szabadítsuk meg, hogy így az erős és terjedelmes legyen: azokat gondosan úgy kell kapálni, hogy a töve körüli föld

mely hamar átmelegszik, a melegséget magában minél tovább fentartja s azt minél lassabban adja ki magából.

Hogy a dohány minél könnyebben verhesen gyökeret a földben: arra nézve nem elég ajánlható a földnek kellő porhanyóvá tétele: ez már azon oknál fogva is szükségesnek, mert a dohány csak akkor szívhat magába a földből őt kielégítő táplálékot, ha az minél előbb és minél gyorsabban verhet gyökeret.

Jó művelés mellett, kellő trágyázás — és a földnek lehetőleg porhanyóvá tétele után a talaj mindenesetre jó és szép dohányt szolgáltat; hazánkban az ugynevezett szűzföld első és másodévi termései szoktak a legjelesebbek lenni, feltéve, hogy a szűzföld friss törésű. Hanem bizony csak mennyiség tekintetében a legjelesebbek, nem pedig minőség tekintetében is. A porhanyóvá tett szűzföld tápszerekben oly gazdag és a dohány iránt oly bőkezű, hogy ez épen a dus és bőséges tápszer következtében vastag levelűvé válik, kemény, törékeny kocsanynyal és sűrű mellékerekkel.

S azért igen ajánlatos a szűzföldön az első évben burgonyát vagy kukoricát termelni; ekkor a dohány a második évben jól fog tenyészni; ellenben a 3-ik és 4-ik évben már a föld jó trágya-alászántására szorul, mert a dohány nagyon kimeríti.

Hogy mikor merült ki a föld, azt igen könnyű felismerni: amidőn ugyanis nincs a földnek már (eső —) vízben oldható része, a föld szegényedik; épen ezen vízben oldható rész képezné a dohánynövény táplálékát.

A ki azonban azt hiszi, hogy a trágya maga anyagot képez, mely táplál, az eszaltozik: hiszen magán a trágyán a növény nem él meg, sőt a legtöbbje elpusztul. A bomlásnak induló, trágyát képező egyes elemek vegyülnek a talajban levő és vízben föl nem oldható részekkel: ezen vegyületek következtében a talajrészek föloldhatóká válnak és mint ilyenek a dohánynövényt táplálni képesek.

Az a körülmény, hogy a dohánynövény a földben rejlő tápanyag irányában oly nagyon érzékeny, kapcsolatba hozva azzal, hogy honi dohányaink gyökerei gyengék: arra enged következtetést vonni, hogy a dohánygyökér agyag és homokföldéken természetesen akadályokkal küzdök, amennyiben az a természet által előírt és a tenyésztésre épen elég idő alatt a száraz agyagmorzsalkéből nem képes elég tápszer kizsákmányolni.

Bármennyire áztatjuk az ilyen földön termelni szánt dohányföldet akár természetes akár mesterséges módon, kevés eredményt érünk el: mert a nedvesülés folytan a dohány magába veszi ugyan a vizet, de ilyen talajon ám csak a víz a vizet magát veszi fel: nekünk pedig az volna a célunk s a dohánynak az volna igénye, hogy vízben szívhatná fel a z o n t á p s z e r e k e t, melyeket a víz a talajban megoldott.

A mi agyag és homokföldünkön azonban jó trágya nélkül sem az áldásos eső, sem az éltető napsugár nem terem a dohánynak elegendő tápanyagot.

Midőn még általánosságban a trágyára nézve azt jegyzem meg, hogy abban a szalma minél rövidebb, az annál jobban emeli a trágya értékét és a rothadásnak minél magasabb fokán áll, annál fejlesztőbb hatást gyakorol a talajra: átterek a különböző talajhoz alkalmazandó különböző trágyának rövid fejtegetésére.

Vannak hazánkban márgás — televénygazdag homok — agyag — iszapos — meszes — kavicsos stb. féle földek. A tapasztalat bizonyítja, hogy minden faj talaj más-más dohányt ad: így a meszes tartalmu földön könnyű pipadohány, homokos földön rendszeren szivarbélnek való dohány terem. A márgás talajok jó burnótdohányt szolgáltatnak.

Ezen talajoknál az alkalmazandó trágyának két lényeges föladata van: 1. A földet termékenyebbé tenni. 2. A dohányt minőségre és az elsőből kifolyólag mennyiségre nézve is befolyásolni.

Trágya kétféle van: Istálló- és ásványi trágya. Az istálló-trágyák, mint: marha — juh. — lótrágya, melegségöknél fogva csak a gyorsan hűlőnek induló földnél alkalmazhatók czél szerint: ilyenek a kavicsos és márgás talajok: kétségtelen azonban, hogy homokos és iszapos földön is jeles szolgálatot tesznek. Az ásványi trágya ellenben délnék eső, még egészen ki nem élt részekben s azon talajoknál alkalmazandó, melyek természetöknél fogva káli-szegények.

Az ásványi trágya porrá tört alakban nyújtandó a talajnak, mint azt az angolok teszik nemcsak a dohánynál, hanem minden nyári növénynél, elannyira, hogy az angol földművelésnél a gipsz és mész nélkülözhetlen cikket képez minden gazdasági háztartásban.

Végre nem tartom fölöslegesnek a hamutrágyát fölemlíteni: olesó anyag, kiváló szolgálatot tesz, amennyiben a földet tetemesen javítja. Ezt a trágyát azonban csak puha, porhanyós talajon szabadna használnunk.

A dohány javítása.*)

Ezen czim alatt a „Magyar Dohány Ujság” f. évi ápril 16-i számában egy cikk jelent meg, melynek néhány pontjára t. szerkesztő ur becses engedelmével néhány megjegyzést fogok tenni.

Czikkiró a „dohány javítása” alatt tulajdonképen a dohány „kiképzés”-ét érti, mi természetesen minden gyárosnak legelső és legfontosabb kötelessége s főképen oda irányul, hogy a dohánynak már eredetileg meglévő jó tulajdonságait veszni ne engedjük vagy más részt, hogy a dohány fejlődési processusát a mennyire lehet elősegítsük s különösen arra ügyeljünk, hogy túlfertmentálás be ne álljon. A jól vezetett fermentáció alatt tehát a dohánynak jó kiképzését értjük.

Égészen más értendő a dohány „javítás” alatt. Javítást tulajdonképen csak a rossz dohány igényel, mert a dohányhoz ha javítási szándékból bármennyű idegen

anyagot adunk, a legnagyobb hibát követjük el, mert ahelyett, hogy a dohányt javítottuk volna, inkább tönkretettük azt belső minőségében, habár talán a szemre nézve tetszetősebbé s égésben élénkebbé tettük is a dohányt; sőt sokszor természetesen olyan szert is kellene használni, például hogy a dohányának szebb színt adjunk, vagy annak égését élénkítsük, — mely szer az egészségre is ártalmas lehet.

Németországban általában el van terjedve a dohánynak ugynevezett „javítása”. Örüljenek a mi fogyasztóink, hogy nálunk Magyarországon még nem „javítják” ilyen német módra a dohányokat s bár tudom, hogy a német szivarok nálunk nagyon kedveltek, de azt is tudom, hogy inkább olesóságuknál mint jóságuknál fogva s azon hangzatos neveknel fogva, melyekkel ezen a szin minden árnyalatát játszó (tetszés szerint aransárga vagy szurokfekete) szivarok birnak. Ezen kedvelt hangzatos nevű szivarok csinálvák olyan „javított” dohányból, melyet talán t. cikkiró ur nálunk is meghonosítani akarna csak azért, hogy nekünk is legyen „javított” dohányunk. A magyar fogyasztó minden bizalmát elvesztené a kincstár irányában, ha mi is elkezdénénk „pancsolni.”

A mit t. cikkiró ur a dohány száritásáról mond, az a gyárakban már régóta ismeretes, kivéve természetesen a sósavat és az ecetet, mert ily módon nem javított dohányt, hanem egy hatalmas fórfajást előidéz anyagot nyernénk, melyet áruba bocsátani a magyar kincstár legalább eddigéig még restellené — de megtörténhetik, ha a dohánytermelés minőségben oly merveken száll alá, mint jelenleg s a dohány „kiképzés”-ére oly csekély gond fordítatik, mint jelenleg.

Addig ugy hiszem korai dolog a dohánynak gyárilag történendő javításáról elmélkedni, mert hamar oda jutnánk, mint Németországban, hol még burgonya leveléből is tudnak „javítás” által regalia britannicát készíteni.

Kazay Részó.

Vegyes.

A *Láng Ferencz* ur által az országos dohány kiállításnál bemutatott gerebeneket*) a legmelegebben ajánlhatjuk, ugy nagyobb mint kisebb termelőinknek, és még pedig azon fontos oknál fogva, hogy azok használata által határozottan ki van zárva a kórhat, és égettség, minthogy a levelek nincsenek egymásba befelékeve, továbbá azon előnnyel is birnak, hogy a levelek szélei, minthogy azok be vannak takarva, nem lehetnek soha oly foszlányos és szakadottak: — ezen fűcskákat a kisebb termelő helyiségéhez képest csinálja rövid, vagy hosszabbra, és ezeket csekélységből kiállíthatja vagy megszerezheti, és megkíméli a sok drága zsineget. Különösen ajánlhatjuk ezen gerebenek használatát az árnyékban való száritásnál.

Vándortanítók alkalmazása a dohánytermelés terén is igen szép sikerrel van összekötve. Mult évben Magyarországon 1900 dohánytermelő részestl oktatásában a kormány által kiküldött vándortanítóknak a beváltott dohány-levelek határozottan magukon hordják é jellegüket és azonnal rá lehet ismerni, hogy az illető dohány vándortanító oktatása mellett termeltetett és kezeltetett. A mint biztos forrásból halljuk, a vándortanító oktatása mellett termeltetett és kezeltetett. A mint biztos forrásból halljuk, a vándortanító oktatása mellett termeltetett és kezeltetett.

*) Szivesen adunk helye a közleménynek, mert örülünk, ha egyes kérdések, melyek a dohányról foglalkozókat érdeklé, lapunk hasábjain minél tágasabb eszmecserre tárgyairá lesznek. —

*) E gerebeneket bővebben leírni és képpel illusztrálni jövő számban fogjuk.

